

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (correlational research)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข ทั่วประเทศ 25 แห่ง (ดังแสดงในภาคผนวก ก) ซึ่งจากการสำรวจเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 พบว่ามีพยาบาลวิชาชีพจำนวนทั้งสิ้น 9,727 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการจำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างใน บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2540) ดังแสดงในภาคผนวก ข และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) ตามวิธีการ ดังนี้

1. นำรายชื่อของโรงพยาบาลศูนย์ทั้ง 25 แห่งมาจัดแบ่งตามภาคของประเทศเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้
2. สุ่มรายชื่อของโรงพยาบาลศูนย์ในแต่ละภาค ๆ ละ 1 แห่งโดยการจับสลากแบบไม่แทนที่ ทำให้ได้โรงพยาบาลศูนย์ที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 แห่ง ซึ่งโรงพยาบาลที่ได้จากการสุ่มครั้งนี้ ได้แก่ โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี และโรงพยาบาลมหาราช นครศรีธรรมราช

3. สุ่มเลือกพยาบาลวิชาชีพพระคัมภีร์ปฏิบัติการณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าหนึ่งปีขึ้นไป และปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสามัญหรือหอผู้ป่วยหนักของโรงพยาบาลที่เลือกไว้ โดยการจับสลากแบบไม่แทนที่โรงพยาบาลละ 100 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 400 คน

หลังจากที่ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ชุด ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.25 และเมื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพียง 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.5 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 378 คน

ตัวแปรที่ทำการศึกษา

ตัวแปรที่ทำการทดสอบในสมมุติฐาน คือ

ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ การค้นหาความหมายของงาน

ความเชื่อมั่นในการเผชิญเหตุการณ์ และการเสริมสร้างอำนาจในงาน

ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปและแบบวัดจำนวน 4 ชุด ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับตำแหน่ง และแผนกที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบวัดความเชื่อมั่นในการเผชิญเหตุการณ์ เป็นแบบวัดที่ สมจิต หนูเจริญกุล และคณะ (2532) แปลจากต้นฉบับของ Antonovsky ประกอบด้วยข้อความที่ถามถึงการมองชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ จำนวน 29 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 16 ข้อและข้อความทางลบ 13 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 4, 5, 6, 7, 11, 13, 14, 16, 20, 23, 25 และ 27 แต่ข้อความจะมีมาตราส่วนประเมินค่า 7 ระดับ ให้เลือกตอบตั้งแต่ 1 ถึง 7 โดยตำแหน่งเลข 1 และ 7 จะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงลักษณะที่ตรงกันข้าม ตัวเลขกลางตั้งแต่ 2 ถึง 6 จะบอกความมาก – น้อยของความรู้สึก การพิจารณาคะแนนข้อความทางบวกจะให้คะแนนตามตัวเลขที่เลือก ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้ามกับวิธีการข้างต้น ซึ่งจะมีค่าคะแนนตั้งแต่ 29 - 203

การแปลผล หากได้คะแนนรวมมากแสดงว่ามีระดับความเชื่อมั่นในการเผชิญเหตุการณ์สูง

แบบวัดนี้ กังสดาล สุทธิวิริสรค์ (2535) ได้หาความเที่ยงของแบบวัดในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพจำนวน 20 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.90 และเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในพยาบาลวิชาชีพจำนวน 146 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.92 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหาความเที่ยงของแบบวัดในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ลำปาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนประชากรจำนวน 43 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.88

ส่วนที่ 3 แบบวัดการค้นหาความหมายของงาน เป็นแบบสอบถามถึงความถี่ของการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้สามารถค้นหาความหมายและคุณค่าของการทำงาน แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดการค้นหาความหมายของงานของ Arnold (1989) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อซึ่งครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

- การพัฒนาให้เกิดการตระหนักรู้ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3
 - การรักษาความสมดุลของชีวิต มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 8
 - การสร้างทางเลือก มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5, 6, 7
 - การปล่อยวาง มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 9, 11, 13
 - การเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 14, 16, 25
 - การตั้งเจตจำนงอิสระ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10, 12, 15, 20
 - การกำหนดเป้าหมาย มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 17, 18, 19
 - การสร้างความหวัง มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 21, 22, 23, 24
- ข้อความดังกล่าวประกอบด้วยข้อความทางลบ 3 ข้อ คือ ข้อ 9, 15 และ 20

ข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับตามความถี่ของการปฏิบัติ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคะแนนสำหรับข้อความทางบวก ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ สม่าเสมอ	ให้	5	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยมาก	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติบ่อย	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติเพียงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติน้อยมาก หรือไม่เคยเลย	ให้	1	คะแนน

ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนตรงข้ามกับวิธีการข้างต้น

การแปลผล หากได้คะแนนรวมมากแสดงว่ามีการค้นหาความหมายของการทำงานสูง

แบบวัดนี้ผู้วิจัยหาความตรงของแบบวัด โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาจำนวน 1 ท่านพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (content validity) แล้วนำมาปรับแก้ข้อความตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ จากนั้นนำไปหาค่าความเที่ยงของแบบวัดในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ลำปางจำนวน 43 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.93

ส่วนที่ 4 แบบวัดการเสริมสร้างอำนาจในงาน เป็นแบบสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการเสริมสร้างอำนาจในงานจากผู้บังคับบัญชาหรือองค์กร แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยคัดแปลงจากแบบวัดของ สุพิศ กิตติรัชดา (2538) ซึ่งประกอบด้วยการได้รับอำนาจ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุน การได้รับข้อมูลข่าวสารและการได้รับทรัพยากร และการได้รับโอกาส ได้แก่ การได้รับความก้าวหน้าในงาน การได้รับการเพิ่มพูนความรู้ในงานและการได้รับรางวัลในการทำงาน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการดัดแปลงโดยการลดจำนวนข้อคำถามเหลือจำนวน 20 ข้อ และแต่ละข้อคำถามจะมีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด (ประมาณร้อยละ 81 – 100)	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยนั้นมาก (ประมาณร้อยละ 61 – 80)	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง (ประมาณร้อยละ 41 – 60)	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย (ประมาณร้อยละ 21 – 40)	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด (ประมาณร้อยละ 0 – 20)	ให้ 1 คะแนน

การแปลผล หากได้คะแนนรวมมากแสดงว่าได้รับการเสริมสร้างอำนาจในงานสูง แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำไปหาค่าความเที่ยงของแบบวัดในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ลำปางจำนวน 43 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.94

ส่วนที่ 5 แบบวัดพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วย เป็นแบบประเมินตนเองของพยาบาลถึงความถี่ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ต่อผู้ป่วย แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดมิติการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลไทยที่ ปัญกรณ์ ชูตั้งกร และคณะ (2537) ได้ทำการวิเคราะห์ไว้ แบบวัดประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของการดูแล ดังนี้

มิติเชิงจิตใจ	มีจำนวน 5 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5
มิติเชิงปรัชญา	มีจำนวน 4 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 6, 7, 8, 9
มิติเชิงโครงสร้าง	มีจำนวน 5 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 10, 11, 12, 13, 20
มิติเชิงปฏิสัมพันธ์	มีจำนวน 6 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 14, 15, 16, 17, 18, 19

แต่ละข้อคำถามจะมีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ สม่ำเสมอ	ให้	5	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยมาก	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติบ่อย	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติเพียงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง หรือไม่เคยเลย	ให้	1	คะแนน

การแปลผล หากได้คะแนนรวมสูงแสดงว่าสามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
แบบวัดนี้ผู้วิจัยหาความตรงของแบบวัดโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงตามเนื้อหา (content validity) จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำแบบสอบถามไปทดสอบหาค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ลำปางจำนวน 43 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.95

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปยังผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศูนย์ที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 4 แห่ง
2. ติดต่อกับฝ่ายการพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาลเพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัย และตรวจสอบรายชื่อพยาบาลระดับปฏิบัติการที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไปเพื่อทำการสุ่มตัวอย่างให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด
3. ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยผ่านฝ่ายการพยาบาล ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง โดยกำหนดเวลาขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์หลังแจกแบบสอบถาม
4. นำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS for WIN โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่อใช้อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายข้อมูลของแต่ละตัวแปร
3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (correlation analysis) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' product moment-correlation coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 โดยกำหนดระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536)

มากกว่า .8	มีความสัมพันธ์กันระดับสูง
.6 - .8	มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างสูง
.4 - .6	มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง
.2 - .4	มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างต่ำ
น้อยกว่า .2	มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ
4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (stepwise - multiple regression)

หาความสามารถในการร่วมกันทำนายตัวแปรตาม เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2